

Sygnatura akt I C 245/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Marek Dziwiński

Protokolant: Agnieszka Hadała

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 kwietnia 2016 r. w K.

sprawy z powództwa K. K.

przeciwko M. B. (1)

o zapłatę

I zasądza od pozwanego M. B. (1) na rzecz powódki K. K. kwotę 1.504,22 zł (jeden tysiąc pięćset cztery złote i dwadzieścia dwa grosze) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29.04.2014r. do dnia zapłaty, z tym że przyznaje pozwanemu M. B. (1) prawo powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jego odpowiedzialności do wysokości stanu czynnego spadku po M. K.;

II zasądza od pozwanego M. B. (1) na rzecz powódki K. K. kwotę 93,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, oddalając dalej idące żądanie w zakresie kosztów procesu;

III nakazuje pozwanemu M. B. (1), aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze kwotę 76,00 zł tytułem zwrotu wydatków wyłożonych przez Skarb Państwa.

Sygn. akt I C 245/15

UZASADNIENIE

Powódka K. K. wystąpiła z pozwem przeciwko M. B. (1) żądając zasądzenia od pozwanego kwoty 1.504,22 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a także kwoty 17,00 zł stanowiącej opłatę skarbową od pełnomocnictwa.

Uzasadniając swoje żądanie powódka podała, że spadek po zmarłym M. K. nabyli E. K. (1) oraz pozwany M. B. (1) w częściach po 1/2 każde z nich z dobrodziejstwem inwentarza. Podała dalej, że spadek po M. K. obciążony był długami, w tym długiem z tytułu umowy pożyczki na sumę 7.470,00 euro zawartej przez zmarłego z G. R.. Powódka podniosła, iż E. K. (1) spłaciła ten dług w całości. Powódka podała dalej, że E. K. (1) zbyła wierzytelność w kwocie 47.524,57 zł stanowiącą równowartość połowy długów spadkowych na rzecz (...) sp. z o.o., a następnie ten podmiot zbył część wierzytelności w kwocie 1.504,22 zł na rzecz powódki. Powódka powołała się na treść przepisu art. 1034 § 1 k.c. stanowiącego, że do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe, a jeżeli jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może on żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w częściach, które odpowiadają wielkości ich udziałów. Zdaniem powódki, skoro pozwany M. B. (2) nabył spadek po M. K. w 1/2 części, to zapłata połowy pokrytych długów spadkowych znajduje uzasadnienie w treści przytoczonego wyżej przepisu.

Pozwany M. B. (1) wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wniósł także o przekazanie sprawy Sądowi

Rejonowemu w Ząbkowicach Śląskich jako właściwemu do rozstrzygnięcia sprawy z uwagi na treść przepisu art. 686 k.p.c.

W pierwszym rzędzie pozwany wskazał, że rozliczenia z tytułu spłaconych długów spadkowych mogą być dokonywane wprawdzie w odrębnym procesie, jednakże w przypadku, gdy wszczęto postępowanie o dział spadku, rozliczenie takie może nastąpić tylko w tym postępowaniu. Pozwany powołał się także na treść przepisów art. 509 § 1 i 2 oraz art. 513 § 1 k.c., z których wynika, że na skutek przelewu wierzytelności zmieniają się jedynie osoby stosunku zobowiązaniowego, a poza tym stosunek ten pozostaje niemieniony, a dłużnikowi przysługuje prawo zgłaszania wobec nabywcy wierzytelności wszelkich zarzutów jakie przysługiwały mu przeciwko zbywcy. W tych warunkach, zdaniem pozwanego, w toczącym się postępowaniu o dział spadku, może on zgłosić zarzuty dotyczące spłaconych długów spadkowych.

Pozwany podniósł dalej, że powódka nie wykazała aby w skład długów spadkowych po M. K. weszła wierzytelność w wysokości 7.470,00 euro przysługująca G. R., a tym bardziej, aby wierzytelność ta była w całości zaspokojona przez E. K. (1).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. K. zmarł 21 marca 201 roku w P.. Spadek po nim nabyli z dobrodziejstwem inwentarza: żona E. K. (1) i syn M. B. (1) po 1/2 każde z nich.

/dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Ząbkowicach Śląskich z 17 czerwca 2010 r. w sprawie I Ns 240/10 – k – 8/

W latach 2008 – 2009 M. K., po przebytej operacji biodra i w związku z tym brakiem dochodów, pożyczył od znajomego współpracującego w ramach prowadzonej działalności gospodarczej – mieszkającego w Austrii G. R., najpierw małe kwoty na sumę 470,00 euro, a później kwotę 7.000,00 euro. M. K. potrzebował pieniędzy także na spłatę swoich sióstr w związku z nabytym spadkiem. Po śmierci M. K. E. K. (1) zaczęła spłacać zobowiązanie męża w kwotach po 500,00 euro miesięcznie począwszy od maja 2010 roku i spłaciła całą należność. Ponadto, w celu zabezpieczenia, E. K. (1) przekazała G. R. dowód rejestracyjny jej samochodu osobowego J. (...).

/dowód: zeznania świadków G. R. – k – 162-164, E. K. – k – 149-151, poświadczenia z 13.10.2010 r. i 23.11.2011 r. wraz z tłumaczeniami – k – 12-15/

Umową z 24 lutego 2014r. E. K. (1) przelała na rzecz (...) sp. z o.o. w M. wierzytelność w stosunku do M. B. (1) opiewającą na kwotę 47.524,57 zł, w tym wierzytelność wynikającą ze spłaconej pożyczki zaciągniętej przez M. K. u G. R..

/dowód: umowa przelewu wierzytelności z 24.02.2014 r. wraz z załącznikiem k – 9-11 /

(...) sp. z o.o. w M. przeniósł część wierzytelności w zakresie kwoty 1.504,22 zł wynikającej ze spłaconej G. R. pożyczki przez E. K. (1) na rzecz K. K..

/dowód: umowa przelewu wierzytelności z 10.04.2014 r. k – 19 /

Sąd zważył co następuje:

W pierwszym rzędzie należy odnieść się do podnoszonej przez pozwanego kwestii konieczności przekazania sprawy do Sądu Rejonowego w Ząbkowicach Śląskich, przed którym toczy się postępowanie o dział spadku po M. K.. Wskazywany przez pozwanego przepis art. 686 k.p.c. mówi o rozstrzygnięciu w postępowaniu działowym o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu m.in. spłaconych długów spadkowych. Fakt przelania wierzytelności na inną osobę nie wyklucza możliwości zgłaszania wzajemnych pretensji pomiędzy współspadkobiercami z tytułu spłaconych długów, oczywiście nie w postaci żądania zapłaty kwoty, której cesji dokonał spadkobierca. Brzmienie przepisu art. 686 k.p.c. wskazuje jednak, że w postępowaniu działowym rozliczenia z tytułów tam wskazanych dokonywać się będą

pomiędzy spadkobiercami. Trudno sobie wyobrazić, by w postępowaniu o dział spadku po M. K. uczestniczyła osoba, która nie należy do kręgu spadkobierców i która ma roszczenie do jednego ze spadkobierców.

W świetle brzmienia przepisu art. 509 § 1 k.c., nie ma podstaw do wyłączenia możliwości przeniesienia przez wierzyciela na osobę trzecią wierzytelności z tytułu spłaconych długów spadkowych. W każdym razie w doktrynie przyjmuje się, że ograniczenia zbywalności wierzytelności są wyjątkiem od zasady dopuszczalności rozporządzenia wierzytelnością przez wierzyciela i w związku z tym powinny być oparte na delegacji ustawowej. Spośród wymienianych jako przykładowe wierzytelności, objętych bezwzględными zakazami ich zbywalności (np. prawo odkupu czy pierwokupu), nie wymienia się wierzytelności z tytułu spłaconych długów spadkowych (patrz. Kodeks cywilny Komentarz do artykułów 450 – 1088, tom II pod redakcją Krzysztofa Pietrzykowskiego, 4 wydanie, Wydawnictwo C.H. BECK warszawa 2005, str. 121 – 124).

Jeśli chodzi o sam istnienie długu spadkowego M. K. z tytułu pożyczek zaciągniętych u G. R. i jego spłaty przez E. K. (1), to dostarczone przez powódkę dowody nie budzą wątpliwości co do zaistnienia tych faktów. Świadkowie – wyżej wymienione osoby – wskazały na potrzebę zaciągnięcia pożyczek wynikającą ze złego zdrowia M. K. i braku w tym czasie dochodów. Poświadczenia ze strony G. R. zostały wystawione w 2010 i 2011 roku, co potwierdzają chociażby tłumaczenia wykonane w 2011 roku (data wpisana przez tłumacza na potwierdzeniu), co wyklucza by zakładać, że dokumenty te zostały sporządzone na potrzeby niniejszego procesu. Jeśli się weźmie pod uwagę wskazywaną przez E. K. (1), jej i M. K. zależność od G. R. w zakresie wykonywanych przez nich prac (G. R. organizował im prace na terenie Austrii), nie może dziwić udzielenie przez niego pożyczki M. K. bez pisemnego potwierdzenia, ani też dokonanie spłat przez E. K. (1) bez dokumentowania pismem tych zdarzeń.

Zgodnie z treścią przepisu art. 1034 § 1 k.c. do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Jeżeli jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może on żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w częściach, które odpowiadają wielkości ich udziałów. Skoro zatem E. K. (1) dokonała spłaty na rzecz G. R. pożyczek opiewających łącznie na kwotę 7.470 euro, to przy nabyciu przez pozwanego spadku w udziale wynoszącym 1/2 części, przysługiwało jej prawo do zwrotu od M. B. (1) połowy tej kwoty.

Przelew wierzytelności na rzecz (...) sp. z o.o. w M. i późniejsza cesja na rzecz powódki K. K. odbyły się zgodnie z normami zawartymi w przepisach art. 509 – 518 k.c., tak więc zachodziły wszelkie przesłanki do zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kwoty 1504,22 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 29 kwietnia 2014r. do dnia zapłaty. Zgodnie z treścią odpowiedzi na pozew, już w 2013 roku E. K. (1) zawezwała pozwanego do próby ugodowej i już wówczas pozwany miał świadomość roszczeń spadkobierczyni przeciwko niemu.

W sytuacji, gdy dług pozwanego wynikał ze spadkobrania i przyjęcia przez niego spadku po M. K. z dobrodziejstwem inwentarza sąd, stosownie do treści przepisu art. 319 k.p.c., zastrzegł pozwanemu prawo powoływania się w toku egzekucji na ograniczenie jego odpowiedzialności do wysokości stanu czynnego spadku po M. K..

Odnosnie kosztów procesu, sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki część kosztów procesu obejmujących uiszczoną przez powódkę opłatę od pozwu oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa. Sąd uwzględnił w części zarzuty pozwanego co do kosztów procesu i przyjął, że wystąpił wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu przepisu art. 102 k.p.c. aby nie obciążać jej obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Z faktu stosowania przez pełnomocnika reprezentującego powódkę rozdrabniania roszczeń w innych sprawach, które toczą przed tutejszym sądem, można wnosić, że także w niniejszej sprawie doszło do rozdrobnienia roszczeń w celu uzyskania wyższych kosztów zastępstwa prawnego. Takie działanie należy traktować jako próbę obejścia norm przepisów rozporządzenia o wynagrodzeniu radców prawnych, dlatego sąd zadecydował o zastosowaniu przepisu art. 102 k.p.c. i nie obciążaniu pozwanego obowiązkiem zwrotu powódce tej części kosztów procesu, która obejmowała koszty zastępstwa prawnego. Rozdrobnienie roszczenia nie miało zasadniczego wpływu na wysokość poniesionej przez powódkę opłaty dlatego w tej części obciążono pozwanego obowiązkiem zwrotu powódce kosztów procesu i zasądzono z tego tytułu kwotę 93,00 zł, na które składały się: 76,00 zł – opłata sądowa od pozwu i 17,00 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwach dało sumę 93,00 zł

Powódka poniosła opłatę 76,00 zł, gdyż sprawa toczyła się w postępowaniu zwykłym. Stosownie do treści przepisu art. 505³ § 3 k.p.c., sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym tylko wtedy, gdy postępowanie to byłoby właściwe dla całego roszczenia wynikającego z faktów przytoczonych przez powoda.

Nieuiszczone koszty sądowe z uwagi na przegranie sprawy obciążały pozwaną i dlatego na podstawie przepisu art. 113 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r. poz. 1025 ze zm.) orzeczono jak w punkcie III wyroku. Na wydatki w kwocie 76,00 zł złożyły się koszty wynagrodzenia tłumaczeń.